

TAITOTALO

Uudistuneet perustutkinnon perusteet ja työelämätaidot

Jouni Kyllönen

Kehitysvastaava, oppisopimuspäällikkö

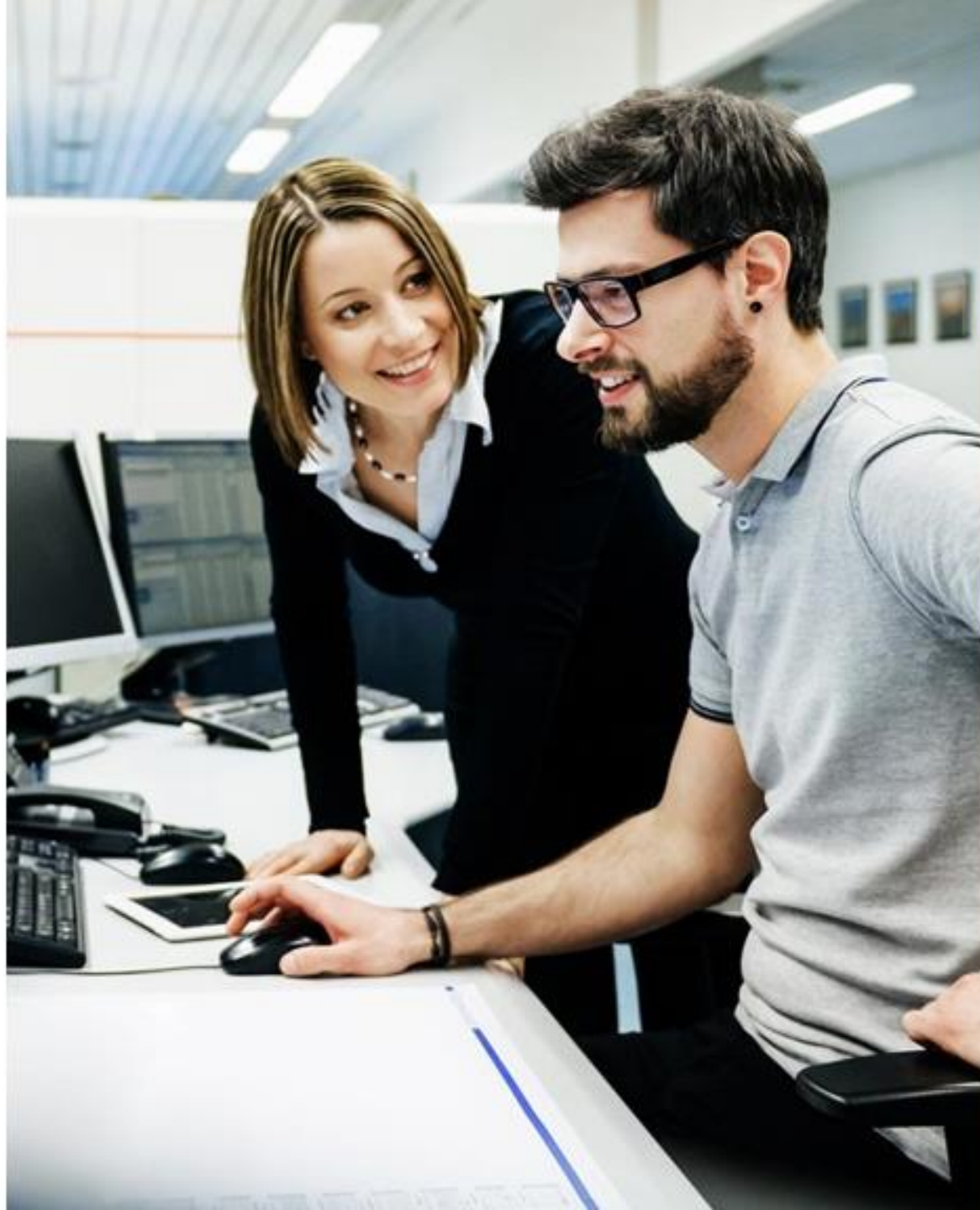
p. 050 541 6643

jouni.kyllonen@taitotalo.fi

TAITOTALOLLA ON PITKÄ KOKEMUS OSAAMISEN KEHITTÄMISESTÄ

Taitotalossa yhdistyvät Amiedun ja AEL:n tarjonta ja osaaminen

- yli 40 000 opiskelijaa
- noin 400 aikuiskoulutuksen
asiantuntijaa ja laaja yhteistyöverkosto
- liikevaihto n. 40 miljoonaa euroa

TAITOTALON KOULUTUSALAT

Kokonaisvaltainen palvelutarjonta eri koulutusaloilta

- Autoala
- Eläintenhoito
- Esimiestyö ja johtaminen
- Henkilöstöhallinto
- Hitsaus ja NDT
- Hydraulikka ja pneumatiikka
- Isännöinti
- Kemian-, lääke- ja elintarvikeala
- Kiinteistönhoito
- Kone-, laite- ja putkistosuunnittelu
- Konepajateollisuus
- Kunnossapito
- Laatu
- Laboratorio
- Liiketoiminta
- Logistiikka
- Maahanmuuttajakoulutus
- Media-ala
- Metsäteollisuus
- Painelaitetekniikka
- Puhtaus- ja kotityöpalvelut
- Rakentaminen ja LVI
- Sosiaali- ja terveysala
- Suomen kieli ja yleiset kielitutkinnot
- Sähkö ja automaatio
- Taloushallinto
- Tieto- ja viestintäteknikka
- Turvallisuus
- Uravalmennus
- Voimalaitos
- Välinehuolto
- Ympäristö ja vesihuolto
- Yrittäjyys

Murroksessa olevat asiat

Työ- ja elinkeinoelämän muutos ja ammattien kehittyminen

- Painotukset siitä, mitä pitää osata, ovat muuttuneet

Ammatillinen koulutus

- Arvioidaanko osaamista vai ammattitaitoa?

Osaamisen jäsentäminen

- Arviointiosaaminen korostuu jatkuvasti
- Opettajuuden muutos
- Käsitykset ammattitaidosta, ammattitaitovaatimuksista ja osaamisen arvioinnista vaativat tarkentamista

Tutkinnon perusteet

- Amatilliset perustutkinnot
 - Yhteiset tutkinnon osat
- Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

Top 10 skills of 2025

Type of skill

- Problem-solving
- Self-management
- Working with people
- Technology use and development

Analytical thinking and innovation

Active learning and learning strategies

Complex problem-solving

Critical thinking and analysis

Creativity, originality and initiative

Leadership and social influence

Technology use, monitoring and control

Technology design and programming

Resilience, stress tolerance and flexibility

Reasoning, problem-solving and ideation

Source: Future of Jobs Report 2020, World Economic Forum.

**Mitä tämä tarkoittaa ammatilliselle koulutukselle?
Mikä merkitys työelämätaidoilla on ammatilliselle koulutukselle?**

Osaamisen ”avaaminen” tekee kokonaisvaltaisesti näkyväksi ammattiteknisen osaamisen ja työelämätaidot

Tieto-osaaminen

- Talous
- Tekninen tietämys
- Materiaalin tuntemus
- Säädökset
- Ohjeet
- Työyhteisön toimintatavat

Taito-osaaminen

- Työprosessi
- Työmenetelmät
- Työvälineet
- Materiaalin käsittely
- Teknologia

Työhallinta-osaaminen

- Koordinoitaito
- Päätöksentekokyvykyys
- Itsensä johtamisen taito
- Organisointi- ja suunnittelutaidot

Viestintä-osaaminen

- Vuorovaikutustaidot
- Kuuntelutaito
- Kirjallinen viestintätaito
- Suullinen viestintätaito
- Sosiaalisen median taidot

Muutoksen hallintaosaaminen

- Hahmottamiskyky
- Luovuus
- Innovatiivisuus
- Muutosherkkyys
- Riskinottokyky
- Visiointikyky

Itsensä hallintaosaaminen

- Oppimiskyky
- Ajankäytön hallinta
- Analyttisyys
- Ongelmanratkaisutaidot

Mielenhallintaosaaminen

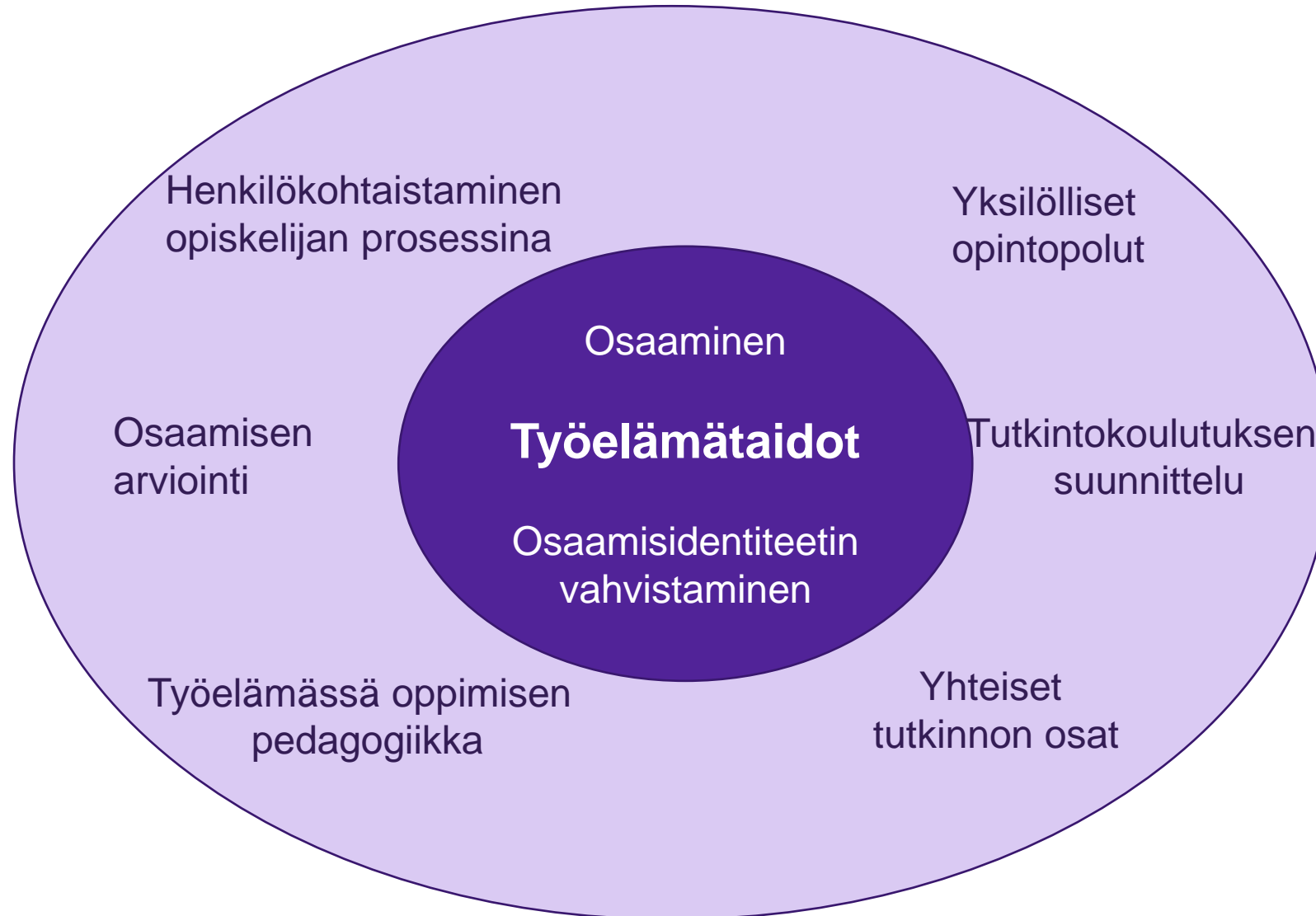
- Asenne
- Tahto
- Motivaatiotekijät
- Arvot
- Turvallisuus

Tutut osaamisen osa-alueet

Työelämätaidot (ja metataidot), jotka ovat **MEGA**tärkeitä

Mihin tätä jäsenystä tarvitaan?
Varmistamaan opiskelijan osaaminen

Osaamisen jäsentäminen on työelämätaitojen kehittämisen edellytys

PT:n ammattitaitovaatimukset ja arviointikriteerit

Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto

Teknisessä tukipalvelussa toimiminen, 45 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tuntee organisaation toimintakulttuurin

- toimii sovittujen toimintatapojen mukaisesti
- viestii tekniset asiat asiakaslähtöisesti
- toimii ja dokumentoi työnsä organisaation tukipalveluprosessien mukaisesti
- kuvaa palvelutasosopimuksen vaikutuksen omaan työhön

Opiskelija hallitsee organisaation tietoteknisen ympäristön

- tukee työpaikan sovellusohjelmistojen ja käyttöjärjestelmien käytössä
- selvittää ja ratkaista laitteisto-, ajuri-, verkko- ja tulostusongelmia
- toimii järjestelmätasolla halliten käyttäjätilejä

Opiskelija ratkaisee asiakkaiden palvelupyynnöitä

- käsittelee ja luokittelee sekä uudelleenohjaa tukipyynnöitä
- tukee ja opastaa asiakasta sekä hallitsee laitetta tarvittaessa etäyhteydellä
- ratkaisee asiakkaiden palvelupyynnöitä

NÄITÄ ARVIOIDAN

NÄILLÄ KRITEREILLÄ

Osaamisen arviointi

Opiskelija

Tyydyttävä 1

- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti
- toimii yhteistyökykyisesti
- tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita
- hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa
- muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti

Tyydyttävä 2

- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti
- tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita
- hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti
- muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti

Hyvä 3

- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa
- selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista
- hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti

Hyvä 4

- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
- selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja
- soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Kiitettävä 5

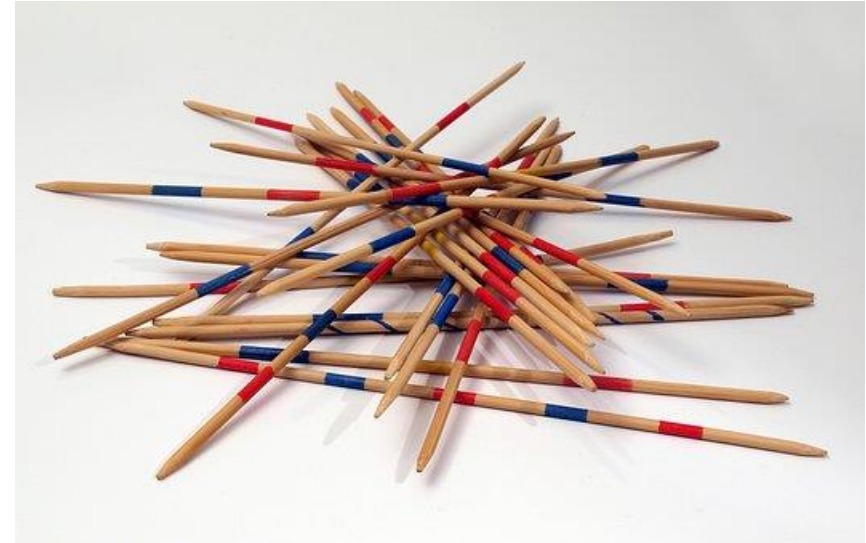
- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat
- toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa
- soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti
- esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia
- arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen
- ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Perustutkintojen perusteet ja geneeriset arviointikriteerit

Esimerkkejä työelämä- ja metataitojen ilmentymistä perustutkinnon arviointikriteereissä

Tyydyttävä 1

- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti
- toimii yhteistyökykyisesti
- tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita
- hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa
- muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti

Kiitettävä 5

- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat
- toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa
- soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti
- esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita
- arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen
- ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen arviointi

- Arvioidaan osaamista - ei näyttöä, sillä näyttö on osaamisen osoittamistapa.
- Mihin osaamiseen ammattitaitovaatimus ja -vaatimukset perustuvat?
 - Ammattitaito perustuu enemmän eri ”osaamisten verkkoon” kuin tekniseen suoritukseen
 - Työelämä- ja metataidot erottavat osaajat teknisistä suorittajista.
- Arviointikriteerit
 - Jokaista ammattitaitovaatimusta ei voi arvioida onnistuneesti kunkin osaamistason jokaisella arviointikriteereillä
 - Arviointi ei ole osaamistason ja arvosanan määrittämistä yksittäiselle ammattitaitovaatimukselle
 - Arviointikriteerit auttavat arvioijia tunnistamaan, kuinka hyvin opiskelija osaa
 - Haetaan aina arvioinnille perustelut hyödyntämällä kriteereitä ja eri osaamisia.

Arviointipäätös

- Arvioidaan opiskelijan vahvuudet ja tunnistetaan osaamisen kapeikot
- Arvioijien yhteinen näkemys arvioinnin perusteluista + dokumentointi
- Lopuksi määritetään arvosana tutkinnon osalle

Henkilökohtaistaminen opiskelijan prosessina

Mitä minulta edellytetään? Miten voin valmistautua?	Toiminto	Miksi näin toimitaan?	Mitä minä hyödyn tästä?
Etsit tietoa sinulle soveltuvista tutkinnoista ja/tai koulutuksista. Selvitä, <ul style="list-style-type: none"> mitkä ovat tavoitteesi millaista osaamista tavoittelet mikä tutkinto- tai koulutustaso 	Haluan kehittyä ja otan selvää mahdollisuuksistani.	Osaaminen hankkiminen koulutuksella on aina sitoutumista, tahtoa ja resursseja vaativa asia. On tärkeää valmistautua opiskeluun ja miettiä lähitulevaisuuden tavoitteita hyvin konkreettisesti. Opiskelu ei ole vain sinun asiiasi. Usein siihen liittyy perhe, ystävät, oma elämäntilanne, talous, ajan	<ul style="list-style-type: none"> Arvioit omat voimavarasi Perehdyt eri koulutusmahdollisuuksiin Kirkastat omaa tavoitettasi Perehtyminen vahvistaa sitoutumista Tiedot ja kokemukset auttavat sinua tekemään päätöksiä
Itsearvioi nöyrästi, mutta terveesti omaa osaamistasi. Ole aidosti ylpeä siitä, mitä jo osaat. Toisaalta löydä ja hyväksy omat osaamisen kehittämiskohteesi. Sitoudu tavoitteen saavuttamiseen. Ymmärrä tavoitteen ja nykytilan erotus. Sitoudu erotuksen saavuttamiseen tarvittaviin ponnisteluihin. Tämä osio kertoo	Tarvitsen lisää osaamista	Tutkintokoulutukseen osallistuminen perustuu osaamisesi kehittämistarpeisiin. Edellisissä kohdissa olet yhdessä AEL:n kouluttajan kanssa perehtynyt tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksiin ja tarvittavan osaamisen tason kuvauksiin (arviointikriteerit). Tästä keskustelusta on tuloksena <ul style="list-style-type: none"> perustelut osaamiselle, joka sinulle jo on ja johon et tarvitse lisää osaamista sekä 	Osaamisesi kehittämiskohteet on nyt määritetty. Sinulla on henkilökohtaiset tavoitteet opiskelulle. Tiedät, mihin keskityt ja sitoudut opinnoissasi ja miksi. Tämä kaikki auttaa sinua fokusoimaan tarvittavan ajan ja voimavarat osaamisen hankkimiseen ja muun opiskelun ulkopuolisen elämän yhdistämiseen.
Jos kokemuksesi opiskelusta ei ole ollut tähän mennessä niin mieluista tai aiemmista opinnoista on kulunut jo vuosia, on luonnollista epäröidä omia opiskeluvalmiuksia. Matkusta ajassa taaksepäin ja pohdi, mitkä asiat tekivät aiemmasta opiskelukokemuksesta sellaisen, kuin se mielestäsi oli. Mitä asioita tekisit toisin ja miksi?	Tarvitsen ohjausta ja tukea	Ammatillinen koulutus on käytännönläheistä kouluttautumista ammattiin. Mutta käytännön mieskin tarvitsee kykyä ja taitoa oppia uusia asioita monipuolisesti. Aikuisena opiskelu on joustavaa ja itsenäistä, mutta edellyttää sitoutumista ja pitkäjännitteisyyttä. Autamme löytämään juuri sinulle sopivan koulutusmuodot, opiskelurytmin ja menetelmät. Saatat tarvita ohjausta ja neuvontaa siihen, miten opiskelet, jotta saavuttaisit tavoitteet nopeammin ja tuloksellisemmin. Ohjaustarve opinnoissa ei ole poikkeavuuden, tyhmyyden tai	Ohjaus auttaa jäsentämään ja selvittämään mahdollisia opiskelun ja oppimisen vaikeuksia. Ohjaus on vertaistukea, mikä auttaa sinua tekemään asiat luontevammin, tehokkaammin ja menestyksellisemmin. Ohjaus on kuin nykyaikaisen henkilöauton kaistavahti. Se pitää sinut tiellä.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Asia

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Tavoite

Tunnistaa ja tunnustaa opiskelijan olemassa olevaa ammatillista osaamista vertaamalla sitä tutkinnon perusteisiin

Työvälineet

Tutkinto-, koulutus- ja työtodistukset

Alkukartoitus (sopronet) ja ohjaan.fi

Opiskelijan itsearviointi

Haastattelu

Pääsykokeet /-testit, soveltuvuusarvioinnit

Työnantajan arviointi

Muut työvälineet (esim. Forms)

Haasteet

Opiskelijan jo olemassa olevan osaamisen ja osaamisen kehittämistarpeiden dokumentointi
Työelämätaitojen tunnistaminen

Työelämätaidot tutkintokoulutuksessa

- Luennot ja opetusjaksot
- Osallistuva ryhmätyö
- Yhteistoiminnalliset harjoitteet
- Oppimistehtävät

Ohjauskeskustelut

Erityinen tuki

Työelämässä oppimisen jaksot (opso, koso)

Onnistumisen edellytykset:

- Työelämätaidot ovat tunnistettu
- Suunnitelmallinen ohjausprosessi
- Opiskelijan HOKS

Yhteiset tutkinnon osat

- Yhteisten tutkinnon osien merkitys nähtävä uudella tavalla
 - perusta ammatilliselle osaamiselle
- Yhteisten tutkinnon osien **osaaminen**, **ei YTO-aineet**
- On havaittavissa, että yhteisten tutkinnon osien tutkintokoulutuksessa korostuu koulutussisältö ilman ohjattua kytköstä eri osaamisiin (HOKS) ja työssä vaadittavaan ammattitaitoon
- Yhteisen tutkinnon osien osaamisen hankinta- ja osoittamistavat uudelleen puntarointiin

=> SUURI vaikutus siihen, mitä yhteisten tutkinnon osat ovat käytännössä ja miten ne ymmärretään osaksi ammatillista osaamista **ja työelämätaitoja**.

Työelämässä oppimisen pedagogiikka

- HOKSin tietosisältö edellyttää keskeisten työtehtävien kirjaamista tutkinnon osittain ammattitaitovaatimusten / osaamistavoitteiden saavuttamiseksi
- Mitä osaamista kukin nimetty työtehtävä kehittää?

Osaamisen hankkimistapojen kohdentaminen esim.

Ammattitaitovaatimus Opiskelijaa osaa...	Työtehtävät	Tietosisältö	Taitosisältö	Työelämätaidot ja muu osaaminen
<u>vastaanottaa saapuvan tavar</u>	Vastaanoton suorittaminen Saapuvan tavar	Tuotetuntemus Säilytyskalusto Kuormalavan käyttö Säilytyskalusto	Vastaanoton ja säilytyksen työvälineiden hallinta ja käyttö	Terveys, turvallisuus ja toimintakyky Vuorovaikutus ja yhteistyötaitot Työturvallisuus Oppiminen ja ongelmanratkaisu Oppimiskyvykyys Ammattietiikka
toimia osana työtehtävänsä edellyttämää logistista järjestelmää	Vastaanoton ja säilytyksen työvälineiden hallinta ja käyttö	Logistinen järjestelmä	Logistinen järjestelmä Työpisteen toimintatavat	
Miten opiskelija hankkii puuttuvan osaamisen?	Työpaikalla järjestettävä koulutus	Verkkokurssi A Taitoforum	Työpaikalla järjestettävä koulutus	Työpaikalla järjestettävä koulutus
	keskeiset työtehtävät <u>Sopro</u> ⇔ <u>Study</u>	Lähijakso xxxx, ajankohta <u>pp.kk.vy</u> Campus	keskeiset työtehtävät <u>Sopro</u> ⇔ <u>Study</u>	keskeiset työtehtävät <u>Sopro</u> ⇔ <u>Study</u>
Osaamisen kehittymisestä annettava palaute ja opiskelijan itsearviointi	Työpaikkaohjaajan ja opiskelijan väliset palautekeskustelut, joita käydään suunnitelmallisesti aikataulutettuna.			

- Ohjauskeskustelujen keskiössä **osaamisen kehittyminen**

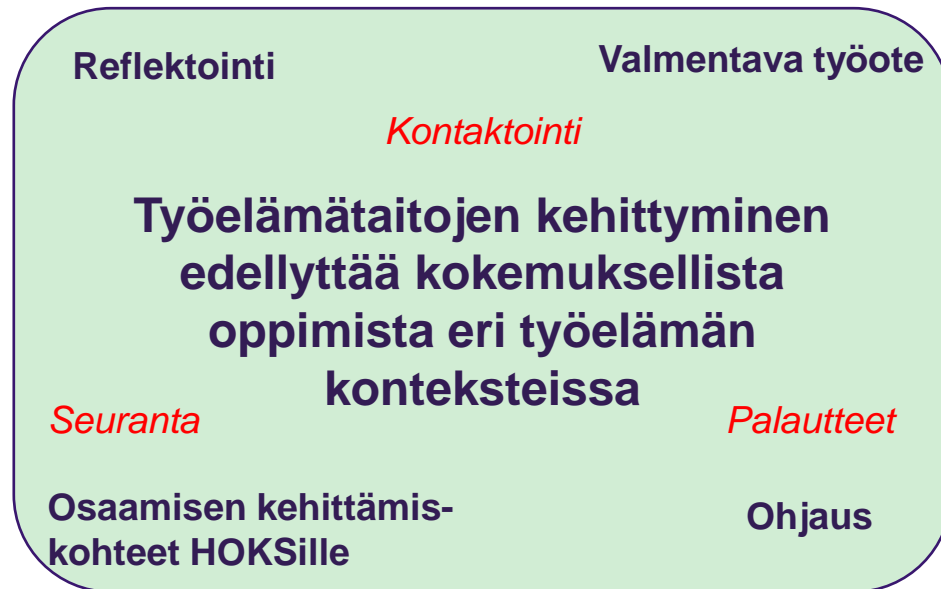
Miten varmistetaan opiskelijoiden työelämätaidot?

Opiskelija:

- perehtymistä omaan osaamiseen, vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamista ja tunnustamista
- ymmärrystä opintojen suorittamisesta ammatilliseen ja ammatti-identiteetin kasvuun
- sitoutumista tavoitteisiin, jotka tulee nähdä askeleina
- työelämätaidot on ymmärrettävä jatkuvan oppimisen pelikenttänä, jossa on jokaisella aina kehitettävää

Ammatillinen opettaja:

- tietoisuus työelämätaitojen sidonnaisuudesta ammatilliseen osaamiseen
- työelämätaidot on kirjattava HOKSiin osaamisen hankkimisen kohteiksi ja sovittava hankkimisen tavat / menetelmät
- valmentava työote vahvistaa opiskelijan työelämätaitoja
- osattava ottaa huomioon opiskelijan työelämätaitojen yksilölliset edellytykset ja kehittymiseen vaadittava aika sekä huomioitava eri koulutusmuodot
- läsnäoloa, kunnioitusta, kannustusta, rohkaisua opiskelijan oppimisprosessille

Ohjaus- ja tukipalvelut:

- moniammatillinen tuki ammatillisille opettajille, jonka ohjaus- ja tukiresurssit ovat rajalliset
- matalan kynnyksen periaate saavutettavuudelle myös työpaikkajakson aikana

Yritykset / työelämä:

- voiko työelämätaitoja oppia muualla kuin työelämässä?
- opiskelijan osaamisprofiili ja oppimistavoitteet (HOKS) suhteessa tarjottavaan työhön => mahdollistetaanko työelämätaitojen oppiminen?

Työpaikkaohjaaja:

- tietoisuuden lisääminen, miten opiskelija voi oppia työelämätaitoja työelämässä
- fokusta opiskelijan ammattiteknisen kehittymisen edistyessä siihen, mitä työelämätaitoja edellytetään tiedon ja taidon soveltamisessa (osaaminen eri konteksteissa)
- kannustus opiskelijan itsereflektointiin

”En koskaan lähtenyt lenkille,
vaan aina tekemään harjoitusta”

Valentin Kononen,
maailmanmestari 50 km kävely
Göteborg 1995

Kiitos!

Jouni Kyllönen

Taitotalo